In the European System ECTS, one academic year, consisting of two semesters (of six months each) of full time work, averaging about 1500 hours of work for the student, is worth 60 credit points, i.e. each semester is worth 30 credit points. In order to get a feeling of what this means let us notice that for example at the University of Ulm in Southern Germany in the Faculty of Computer Science a typical class meets for 3 one-and-a-half-hour-sessions in a week during a semester, where two sessions are lecture and one session is tutored exercises, and is worth S credit points. A class with two one-and-a-half-hour-sessions is worth 6 credit points. It is mandatory for the student to pass some kind of (oral or written) exam at the end of the semester in order to get the number of associated credit points accredited to his/her academic record. There has to be a separate exam for each class that the student attended throughout the semester. If the student reaches 180 credit points total (and has also met subject-specific other requirements). a Bachelor's degree can be awarded. Therefore, if the students takes a full-time load of classes each semester and passes all the exams, the Bachelor degree can be awarded after 3 years.

It is important to notice that with the introduction of credit points the usual marks/grades are still in use: grades are the *qualitative* aspect cf education; credit points add another, a *quantitative* aspect. However, grades are now "weighed" with the number of credit points, i.e. the mean grade is found by calculating the geometric mean of all the grades and their associated credit points. Thus, a lecture with many credit points has a higher influence on the overall average grade. Another important consequence of the introduction of credit point systems is that there will not be big exams that sum up one or more entire semesters and that can decide whether a student will overall fail or pass, but that there will be more but smaller exams, one for every lecture.

There are many advantages that people hope that credit systems will bring with them. One of the main ones is the facilitation of academe recognition between different universities within one country as well as mainly between different countries and the therewith associated increased incentive for students to spend one semester or year at an institution abroad without losing time. Others include: Increased ability to compete with other universities in the times of globalization and internationalization; introduction of new modularized degree programs; decreased average study time for students until graduation; higher efficiency of learning; more flexible degree programs; constant monitoring of student's progress; constant average student work load; and quite a few more.

For further information and a detailed discussion of credit point systems please consult http://www.informatik.uni-ulm.de/pm/Rahmenwerk. See the European Union's website at http://www.europa.eu.int for the guidelines of ECTS and the ECTS handbook (or do a websearch for "ECTS handbook for users" which will give a plethora of sources). Further information about the Bologna Process and the Berlin conference can be found at http://www.bologna-berlin2003 .de.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАННІ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Биконя О.П.

В останні роки все частіше постає питання про застосування нових інформаційних технологій у немовних вищих навчальних закладах освіти. З розвитком комп'ютерних технологій почалась інформаційна революція, яка охопила усі сфери життя, тому підготовка спеціалістів високого рівня неможлива як без оволодіння ними основами комп'ютерної грамотності, так і без застосування нових інформаційних технологій у сфері освіти. Спроби застосування нових інформаційних технологій виявили їх ефективність при навчанні ділової англійської мови. На сьогодні існує велика кількість комп'ютерних програм для навчання англійської мови. Різноманітність тем, видів діяльності, яскравість, захопливість комп'ютерних програм викликають велику зацікавленість студентів.

На сучасному етапі спілкування з комп'ютером відбувається здебільшого у письмовій формі. На сьогоднішній день найпопулярнішим та найшвидшим засобом обміну письмовими повідомленнями є електронна пошта. Особливо актуальне використання елект-

ронної пошти для спілкування студентів діловою англійською мовою при проведенні будь-яких ділових ігор, тобто тематично орієнтованого ділового спілкування з групою студентів.

Навчання за допомогою електронної пошти зводиться до обміну діловими пропозиціями, обміну діловими листами. Ефективність їх використання обумовлена тим, що, з одного боку, вона підвищує мотивацію того, якого навчають, даючи можливість використовувати ділову англійську мову для реального спілкування, наприклад, ведення переговорів у світовому масштабі. З іншого боку, цей засіб дозволяє здійснювати продуктивне колективне мислення. Це стає особливо тоді, коли студенти спілкуються для вирішення завдань спільними зусиллями, використовуючи ділову англійську мову як засіб ділового спілкування. Ця можливість також надзвичайно ефективна для мовної практики. Використовуючи електронну пошту як засіб ділової комунікації, студенти можуть обмінюватися повідомленнями і брати участь у ділових переговорах. Існує багато сайтів у мережі Інтернет, що уможливлює створення комунікативного середовища і забезпечення всіх умов для спілкування між студентами.

Посилаючи повідомлення за допомогою електронної пошти, студенти мають можливість спілкуватися та отримувати інформацію один про одного та дискутувати з тієї чи іншої теми. У першому повідомленні студенти знайомляться один з одним, надаючи інформацію про себе - своє ім'я, країну, вік.

Завдяки комп'ютерній мережі студенти мають можливість розігрувати ділові ігри, наприклад, ведення переговорів. Гра проводиться в рамках майже справжнього функціонування вигаданої фірми або компанії. Студенти самі вигадують її ''організовують", розпочинають її ''діяльність" і ''працюють" у цій фірмі або компанії. Кожний учасник виступає у запропонованої їм ролі. Студенти вирішують, яку форму бізнесу вони організують, якою буде структура їхньої фірми та ієрархія управління в ній, вони організовують фірму, обирають або призначають головних керівників, знаходять і відбирають найкращих співробітників для своєї фірми, визначають місце власного бізнесу в економіці країни, проводять маркетингові дослідження, беруть участь у ярмарках, укладають контракти тощо.

Цей загальний сюжет з тими ж самими персонажами, що постійно розвивається з кожним заняттям, створює вигаданий життєвий континуум, в якому студенти навчаються і бізнесу, і ділової англійської мови шляхом гри у бізнес, яка моделює ділове середовище та можливість застосування новітніх комп'ютерних технологій для підвищення ефективності діяльності спеціалістів.

У студентів завдяки мережі Інтернет з'явилися такі можливості:

1) особистого спілкування з іншими користувачами;
2) спілкування з групами користувачів через дискусійні списки;
3) спілкування в режимі реального часу за підтримки спеціального програмного забезпечення.

Всесвітня мережа Інтернет дозволяє студенту немовного вищого закладу освіти одержати доступ до різних банків інформації та послуг, наприклад, різноманітних довідникових систем, а також обмінюватися інформацією зі своїми кореспондентами в режимі діалогу. Мережа Інтернет останнім часом дедалі більше поширюється і широко застосовується в галузі навчання іноземних мов. У методичній літературі виділяють різні сфери використання телекомунікаційних засобів у процесі навчання іноземних мов, а саме:

1) засоби пошуку інформації та доступу знань;
2) нові форми комунікації іноземних мов, що дозволяють передавати не тільки письмові тексти, але й зображення (гіперт жсти), а також озвучувати інформацію;
3) засоби оволодіння писемним мовленням;
4) інструменти організації дистанційного навчання.

Телекомунікаційні засоби, які об'єднують у собі функції засобів спілкування та інструментів інформаційної й технічної підтримки діяльності викладача і студента, дозволяють організувати як індивідуальну, так і колективну роботи. Впровадження інформаційних технологій дає майбутнім менеджерам та економістам такі можливості:

1) виконувати завдання з написання конспектів або заповнення інформаційних формулярів у режимі індивідуальної роботи, що згодом може використовуватися в аудиторній груповій роботі;

2) колективної роботи по створенню власних баз даних, сторінок серверів, що сприяє формуванню лексичних навичок говоріння;

3) вступати в письмову контактну комунікацію в режимі реального часу, створюючи унікальну автентичну ситуацію діалогічного спілкування в писемній формі. При цьому процес написання тексту включається в рамки конкретного акту комунікації з урахуванням особистості адресата, ситуації комунікації та мети створення повідомлення;

4) реалізації комунікативного підходу до навчання писемних видів мовленнєвої діяльності;

5) створення тексту в мережі Інтернет, що стимулює студентів до оволодіння різноманітними ''технологіями" написанні! листа з допоміжних засобів, а також допомагає їм усвідомлювати необхідність ретельного обмірковування, переписування і корекції власного тексту.

При використанні телекомунікаційних засобів необхідно враховувати їхні специфічні особливості:

1) швидкість передачі даних, що впливає на виконання операцій ''написання / читання" повідомлень;

2) високу вартість платні за роботу в мережі, що стимулює користувачів до раціонального використання часу і ретельнсї підготовки інформації;

3) комп'ютерна форма презентації інформації, що вчить користувача не тільки вибору оптимальних форм подання на екрані різних її видів, а й упорядкування переданих повідомлень, пошуку засобів виділення головної інформації в тексті тощо.

Розглядаючи всі нові напрямки в технології навчання ділової англійської мови із застосуванням електронної пошти та мережі Інтернет, неможливо обминути питання реалізації зворотного зв'язку в творчих вправах для навчання ділових переговорів в письмовій формі. Зворотний зв'язок - це реакція на виконання певного завдання, що дозволяє і допомагає студенту дізнатися про результати засвоєння матеріалу, одержати підказку, наступну порцію матеріалу або можливість повернутися до попереднього завдання і зробити чергову спробу. Зворотний зв'язок, який здійснюється в процесі взаємодії студента з комп'ютером у вигляді реакції на введення студентом повідомлення, - один з найважливіших засобів комп'ютерного навчання іноземних мов, який дозволяє проводити керування і контроль навчальної діяльності студента. В рамках навчального завдання відбувається цикл керованого навчання, починаючи з визначення навчальних цілей та закінчуючи оцінкою результатів навчання, наприклад, виконання тестового або практичного завдання. В завданнях дія самоконтролю методичні вказівки, задані перед завданням, а також письмова реакція комп'ютера на результат виконання тесту та інструкції, що уможливлює виправлення в ході навчальної діяльності допущених помилок, розглядаються як засіб непрямого керування роботою студента. Прямий же контроль здійснюється самим викладачем. Водночас з результатом виконання завдання студент одержує належну інформацію про те, які частини навчального матеріалу не засвоєні; що варто проробити ще раз, які додаткові інформаційні ресурси потрібно використовувати для придбання інтелектуального та практичного досвіду з вирішення проблем як у контексті навчального змісту курсу з ділової англійської мови, так і поза ним. Телекомунікаційні технології є основою для творчих вправ.

На думку багатьох методистів оптимальним виявляється використання комп'ютера на етапі тренування, адже саме він визначає якість сформованих у студентів мовних навичок і мовленнєвих вмінь. Під час тренування студенти традиційно виконують вправи по відтворенню, конструюванню, трансформації та перекодуванню. Ефективність комп'ютера підтверджується також при його застосуванні на етапі контролю. Для автоматизованого тестового контролю використовують програми типу питання - відповідь, які мають два підтипи: завдання з наданням вибору (множинного, альтернативного, перехресного) відповіді та з вільно конструйованою відповіддю.

Технологія розробки матеріалів для навчання ділової англійської мови з використанням інформаційних технології! складається з послідовних етапів підготовки створення, програмування, перевірки та редагування матеріалів. Зазначимо, що на етапі підготовки важно визначитися щодо універсальних положень про створення ефективної навчальної комп'ютерної програми.

1. Визначення чітких цілей навчання (при їх встановленні слід уникати неясної термінології).
2. Ідентифікація групи студентів, яких планується навчати з урахуванням соціальних, психологічних, фізичних та таких, що стосуються навколишнього середовища, факторів, які можуть як сприяти, так і погіршувати їх результати.
3. Визначення обсягу інформації, переліку навичок та вмінь, необхідних для досягнення поставленої мети.
4. Вибір відповідної технології навчання, що увійде до загальної системи навчання.
5. Розробка стратегії навчання згідно з вищевикладеними положеннями.
6. Матеріальне забезпечення: розробки та впровадження програми.
7. Придбання обладнання та програмного забезпечення, які необхідні для реалізації програми.
8. Виконання програми за умов підтримки постійного зворотного зв'язку з метою оцінки як ефективності програми, так і результатів студентів.
9. Тестування програми щодо визначення її сильних та слабких позицій в досягненні встановлених цілей та залученні студентів до роботи.
10. Перегляд цілей навчання та переробка програми при необхідності для застосування з іншою групою студентів технологічний підхід до розробки змісту та організації навчання ділової англійської мови.

Аналіз можливості застосування інформаційних технологій (мережі Інтернет, електронної пошти, комп'ютерних програм) свідчить про потребу розробки творчих вправ для навчання ділової англійської мови для майбутніх економістів, цільовим призначенням яких є організація діалогічної взаємодії студентів використанням інформаційних технологій.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Бігунова С.А.,
аспірант

Рівненський державний гуманітарний університет

Говорячи про значення вивчення іноземних мов для успішної розбудови вільної і незалежної країни, тобто фактично побудови держави з новою соціальною, економічною і політичною структурою, ми, безперечно, маємо на увазі, що вивчення будь-якої мови взагалі сприяє значною мірою всебічному розвитку особистості, оскільки створює умови для вільного спілкування, відкриває для людини доступ до скарбниць людської мудрості і життєвого досвіду, прискорюючи такім чином прогрес усього суспільства. Україна потребує висококваліфікованих багатопрофільних фахівців із знанням двох, трьох або чотирьох сучасних іноземних мов, професіоналів, здатних абсорбувати все нове і прогресивне, готових до генерації і запровадження свіжих і оригінальних ідей, а також до вигідної участі у міжнародному співробітництві і формуванні нового ставлення до України у Європі і у світі.

Однією з успішних спроб наближення навчального процесу до реального життя є так зване "культуроспрямоване оволодіння іноземними мовами" (за термінологією Л.П. Смєлякової). Завдяки використанню багатьох компонентів культури, щонайбільшого їх залучення до процесу навчання створюється якісно нова атмосфера, яка максимально наближується до реальної. Тому метою даної статті є: детально описати цілий арсенал